

Ulukid

Ulukiks nimetatakse metslooma, looduses vabalt elavat imetajat või lindu. Jahiulukiks nimetatakse ulukit, kelle liha, nahka või muid osi tarbitakse ning kelle jahtimine on jahieeskirjadega lubatud.

Vastavalt jahiseadusele eristatakse jahiulukite hulgas suurulukeid ja väikeulukeid ning jahilinde.

Suurulukid

Pruunkaru (*Ursus arctos*)

Eesti metsade suurim kiskja. Meil elavad karud kuuluvad keskmist mõõtu rassi, kaal 90 – 340 kg. Rekordkolju 67.46 CIC punkti (Balti rekord, maailma edetabelis 10. koht).

Välimus

Suur, tugev, kohmakas loom, keda katab pikk ja tihe karvastik. Eriti pikad karvad kasvavad turjal, sabajupp on karvade sees peidus. Karvastiku värvus varieerub pruunikaskollasest mustjaspruunini.

Varem arvati, et karusid on eri liiki, mis ei pea paika, sest ühe pesakonna pojad võivad olla eri värvि. Tõsi on, et vanemad karud on

heledamad, valge kurgulaik esineb põhiliselt noortel.

Isakaru on märksa suurem kui emane. Eesti karude kaal jäääb ilmselt 90–200 kilo vaheline (maailmas kodiaki karu kaalub kuni 1000 kg). Karude kehakaal muutub aasta jooksul isegi kuni 20% taliuinaku tõttu.

Karu suuruse üle võib otsustada eeskäpa kämblapäka laiuse järgi: 5–6,5 cm sama aasta karupoeg, 8–10 – eelmisel aastal sündinud karu (1,5 a), 11–13 . täiskasvanud emaskaru, 14–17 – täiskasvanud isaskaru, 20 ja enam – väga suur isaskaru.

Eluiga ei ületa reeglinä 30–35 aastat.

Sigimine

Jooksuaeg kestab mai keskpaigast juuni keskpaigani. Esimesel innaajal viljastamata jäänud emakarudel võib olla järeljooksuaeg. Tiinus kestab 195–225 päeva. Pojad sündnivad enamasti jaanuaris.

Vastsündinud on väga pisikesed, abitud, pimedad ja kõrvad kilega kaetud, kaal alla poole kilo. Paari nädala pärast arenevad kõrvad, kuu pärast saavad nägijateks.

Noorel emakarul 1–2, vanemal 2–3 poega, harva kuni 5. Suguküpseks saavad 3-aastaselt, poegivad esmakordselt 4–5 aastaselt, järeltulijad sündnivad üle aasta.

Toitumine

Karu on omnivoor. Mida põhjapool, seda suuremad kiskjakalduvused. Pärast ärkamist suundub rabale, lootes leida mulluseid jõhvikaid. Sobivaks toidioks ka korjused. Kui önnestub, murtakse mõni suur loom, kes peidetakse risuhunniku alla laagerdamiseks.

Näljane karu lammutab sipelgapesi ja kände, mesitarusid. Varasuvel toitub puulehtedest- ja vörsetest, lopsakatest taimedest. Marju süüakse suurtes kogustes, küllastatakse ka kaerapölde.

Aastal 2008 kütti 37, 2009. a 45, 2010. a 57

Allikas: Tiit Randveer. Jahiraamat. 2003

Jahipidamine

Karu on jahiuluk, tema küttimise korraldamiseks teeb Jahindusnõukogu ettepanekud Keskkonnaametile kes kehtestab igal aastal küttimismahu.

Karu võib tulistada ainult kuuliga, vintraudse püssi korral peab kaliber olema vähemalt 6,5mm ja kuuli kaal vähemalt 9 grammi.

Karule, välja arvatud poegadega emakarule, võib pidada varitsus- või hiilimisjahti **1. augustist 31. oktoobrini** karu tekitatud kahjustuste piirkonnas kahjustuste välimise eesmärgil.

Hunt (*Canis lupus*)

Eesti metsade kõige kardetum kiskja. Suurim kütitud hunt kaalus 82 kg.

Välimus

Väga sarnane suure hundikoeraga. Hundil on koeraga võrreldes massiivsem rind ja kael ning tugevamad jalad. Hundi suur pea on pisut ettepoole suunatud kolmnurksete körvadega. Saba hoiab hunt seljaga ühel joonel või langetatuna, kusjuures saba tipp võib olla tõstetud. Pead hoiab ta rahulikus olekus seljaga enam-vähem ühel joonel.

Hunti iseloomustab rahulik sörk, kus keha raskuskese ühel körgusel püsib. Koera jooks on teistsugune – mitte nii ökonoomne kui hundil.

Huntide kehakaal jäääb enamasti vahemikku 35–45 kg, suur isaloom võib kaaluda isegi kuni 80 kg. Tüvepikkus on 110–116 cm.

Hundi jälg on võrdlemisi raske koera omast eristada. Hundti jälg on pikergusem, koeral ümaram. Vana jahimehetarkuse kohaselt võib hundijälje keskmiste ja välimiste varvaste jälgendite vahele asetada tiku, ilma et see neid puutuks, koerajäljel lõikab tikk keskmiste varvaste jälgendite alaosa.

Emas- ja isasloom

Jälje pikkuse ja laiuse suhe isashundil 1,3 ja emashundil 1,5. Uriinilaik paikneb isasloomal jäljerea kürval, emasloomal aga jäljereal.

Sigimine

Hunt on monogaamne loom, paarid püsivad ühe paarilise surmani, väga väikese asustustiheduse korral esineb ka polüseemiat. Jooksuaeg Eestis on jaanuari lõpul-veebruaris. Karjas valitseb nii kõva kord, et võimuastmestikus madalamal olevad dominantse isasega reeglina kaklуст ei alusta.

Tiinus vältab 62–75 päeva, pojad sünnivad enamasti aprillis, paikseks jääb kari juba märtsis, pesapaik valitakse veekogu lähedusse (mitte kaugemal kui 0,5 km). Pesaks valitakse tuulemurd, kuuseokstealune, vahel ka mägra- või rebaseurg seda suurendades. Vahel rajavad ise uru, uruava läbimõõt 60–70 cm.

Pesakonnas keskmiselt 4–7 (kuni 15) kutsikat, kelle ellujäämine sõltub toiduküllusest. Emasloom ei lahku kolme nädala jooksul pesast, isasloom toob toidu. Nägijaks saavad kutsikad 9–12 päevaselt. Emased saavutavad suguküpssuse teisel, isasel kolmandal eluaastal.

Toitumine

Tähtsaim toiduobjekt sõralised. Tähtsuselt teisel kohal jänesed, ka kobras kõlbab söögiks. Pisinärilised on ka oluline toiduallikas (eriti hiired kevadel).

Kiskjalistest toitub põhiliselt rebasest ja kährikust, kärplastele kõlbavad ka. Vahel satuvad söögiks ka karu, ilves, kalad ja linnud. Esineb ka kannibalismi.

Aastal 2008 kütitati 156, 2009. a 103, 2010. a 130

Allikas: Tiit Randveer. Jahiraamat. 2003

Jahipidamine

Hunt on jahiuluk, tema küttimise korraldamiseks teeb Jahindusnõukogu ettepanekud Keskkonnaametile kes kehtestab igal aastal küttimismahu.

Hundile võib pidada peibutus- või varitsus- või hiilimis- või ajujahti ning jahti piiridelippe ja jahikoera kasutades **1. novembrist jahi-aasta lõpuni**.

Ilves (*Felis lynx*)

Eestis ainus paiksest looduselav kaslane. Kaalub keskmiselt 20 – 25 kg. Erinevate teadlaste andmetel sööb aastas 40-80 metskitse. Rekordkolju 28.99 CIC punkti (maailma edetabelis 2. koht) rekordnahk 214.84 CIC punkti-maailmarekord.

Välimus

Suur kass, värvus varieerub kollakashallist roostepunaseni. Pea, selg, küljed ja jalgate välistküljed on köigil tumedamad ja üldisest värvusest eristuvate tumedamate tähnidega. Iseloomulikud tunnused on u 5 cm pikkused karvatutid kõrvade tipus ja "pôskhabe", mille suurust arvestatakse trofeenahkade hindamisel.

Küünised on sissetõmmatavad nagu kassil. Eesti ilvese tüvepikkus varieerub vahemikus 80–115 cm, sabapikkus 15–20 cm, õlakõrgus 65–75 cm. Kehakaal 10–20 kg, vanadel isasloomadel kuni 32 kg-ni.

Sigimine

Jooksuaeg veebruaris märtsis. Üht emaslooma võib jälitada kuni 5 isast. Emasloom on paaritumisvalmis 3 päeva, tiinus kestab 63-74 päeva. Järeltulijaid on 1-6, enamasti 2-3, sünnivad tavaliselt mais, kaaludes u 300 g, 12 päevaselt saavad nägijaks. Kaks kuud toituvad emapiimast, pojad jäävad esimese eluaasta lõpuni ema juurde. Suguküpseks saavad kaheaastaselt.

Toitumine

Ilves sööb vaid lihatoitu, põhilisteks saakloomadeks on valgejänes, metskits, rebased, kährikud, närilised ja kanalised. Ilves peab varitsusjahti. Hiilib kümnekonna meetri kauguselt teeb paar hüpet, mittetabamise korral saaki edasi ei jälitada.

Päevane toiduvajadus on 1-1,5 kg, seega peaks ühest metskitsest paariks nädalaks jätkuma, aga ilves üle paari korra saagi juurde tagasi ei pöördu ja ei söö lehkama läinud liha. Võib ühe ööga mitu metskitse murda.

2008 kütiti 150, 2009 184, 2010 181 ilvest

Allikas: Tiit Randveer. Jahiraamat. 2003

Jahipidamine

Ilves on jahiuluk, tema küttimise korraldamiseks teeb Jahindusnöukogu ettepanekud Keskkonnaametile kes kehtestab igal aastal küttimismahu.

Ilvesele, välja arvatud kutsikatega emailvesele, võib pidada peibutusvõi varitsus- või hiilimis- või ajujahti ning jahti jahikoeraga **1. detsembrist jahiaasta lõpuni.**

Põder (*Alces alces*)

Läbi aegade hinnatuim jahiluk Eestis. Meie metsade suurim loom. Kütitud on enam kui pool tonni kaalunud põdrapulle.

Välimus

Põder on suurim hirvlane. Täiskasvanud looma tüvepikkus on 230-290 cm, sabapikkus 4-5 cm, ölakõrgus 180-190 cm. Täiskasvanud emasloomade (lehmade) kaal jäab enamasti 250-350 kg vahele, isasloomad (pullid) kaaluavad 300-500, haruharva isegi 600 kg. Mullikad (1,5 a) kaaluavad 200-300 kg, vasikad sügisel u 100 kg.

Põtradel on "habe", mis on lõua all rippuv pikade karvadega kaetud nahavolt, mis pullidel võib olla kuni poole meetri pikkune.

Pulle iseloomustavad sarved, mis esmakordsest ilmuvalt pullvasikatel esimese eluaasta lõpul, mullikatel on 1-2-harulised, 2-3-aastastel 2-3-harulised jne. Võimsamaid sarvi kannab pull reeglina 5-10 aasta vanusena, siis muutuvad need taas väiksemaks. Kuju järgi eristatakse pulp- ja kühvelsarvi, mis on geneetiliselt määratud. Vanemad pullid heidavad sarved maha tavaliselt novembris, olles seega jahihooaja lõpul sarvetud.

Eristada saab lehmast sellega, et pullil on võimsam habe, tugevam keha, selg sirgem ja isasloomal ulatub jalgade valge värvus reite alaosani, emasloomal sabajuureni. Pullide ligikaudset vanust

määratakse üldjuhul sarvede järgi, täpsemalt saab määrata hammaste kulumise järgi.

Sigimine

Jooksuaeg algab augusti lõpul ja lõpeb oktoobris. Alates augustist hakkavad pullid häälitsema, et teada oma asukoht - lehmadele kutse, teistele pullidele ähvardus. Üks pull võib viljastada kuni 7 lehma.

Tiinus kestab 227-235 päeva, vasikad sünnivad aprilli lõpust juuni alguseni. Vasikaid on noorematel lehmadel üks, vanematel 2, harva 3-4. Järglased saavad suguküpseks juba vasikaeas.

Toitumine

Põder on dendrofaag, sööb puude ja põõsaste vörseid, lehti, okkaid ja koort. Suvel sööb ka rohttaimi, sealhulgas veetaimi, mis meelitavad kõrge naatriumisisaldusega. Suvine keskmene päevane toidukogus täiskasvanud põdral on kuni 30 kg, mullikal 15, suve lõpul 2-3 kg.

Suvel eelistab kaske, pihlaka, paakspuu ning rohttaimedede (põdrakanep) vörseid koos lehtedega, sügisel ja kevadel ka puukoor. Talvel sööb eelistatult haava, paju, pihlaka puuvörseid. Oluline on ka mänd.

Aastal 2008 kütiti 4133, 2009. a 4031, 2010. a 4255 põtra.

Allikas: Tiit Randveer. Jahiraamat. 2003

Jahipidamine

Põdrale võib jahti pidada:

- 15. septembrist 15. detsembrini
  - **pullile** varitsus- või hiilimis- või peibutusjahti
- 1. oktoobrist 15. detsembrini
  - ajujahti ja jahti jahikoeraga1
  - **lehmale** ja **vasikale** varitsus- või hiilimis- või peibutus- või ajujahti.

1 - välja arvatud FCI 6. rühma kuuluva jahikoeraga, kelle tõustandardis kinnitatud maksimaalne turjakõrgus on üle 52 cm

Punahirv (*Cervus elaphus*)

Punahirve sarvekrooni seinale ihkab endale vist iga Eesti jahimees. Hirv on levinud peamiselt Hiiu- ja Saaremaal.

Välimus

Hirv on välimuse poolest kuninglik loom. Suuruselt metskitse ja põdra vahepealne. Hirvede kehasuuruses väljendub sooline dimorfism. Pullid kaaluavad 160–200 kg, harva kuni 300, lehmad sadakond kilo. Tüvepikkus on kuni 230 cm, õlakõrgus 120–150 cm.

Isasloomaga ehivad sarved, mis heidetakse enamasti märtsis. Esimesed sarved hakkavad kasvama alles teise eluaasta alguses ja need puhasatakse augustis-septembris. Valmis sarved kaaluavad enamasti 2–5, üliharva kuni 20 kg. Normaalselt on täiskasvanud pullil ühel sarvel 5 või enam haru.

Eluiga ulatub kuni 20 eluaastani. Hammaste kulumise järgi määratatakse vanus. Hirvepulli välimus muutub elu jooksul üsna oluliselt. Isasloomaga jälg on 11×8 cm, emastel ja noortel väiksem.

Sigimine

Jooksuaeg on septembris ja oktoobri alguses. End suvel nuumanud pullid kaotavad ettevaatlikkuse. Välimus muutub: sarved on kasvanud

ja nahast puastunud, kael muutub jämedamaks ja ilmub tumedamat-est karvadest lakk, lõhnanäärmmed aktiviseeruvad. Pullidel on võimas möire.

Tugevad pullid koondavad enda ümber haaremi ja viljastavad köik valmisolevad emasloomad. Vördväärsete pullide vahel toimub võitlus, mis võib surmaga lõppeda. Pullid ei söö jooksuajal ja kaotavad kuni veerandi kehakaalust. Tiinus kestab 8 kuud (230–240 päeva). Vasikad (1-2) sünnivad mai lõpul ja juuni alguses.

Toitumine

Põhilise osa toidust moodustavad rohu- ja puhmarinde taimed. Hirv hangib toitu ka mulla seest, näiteks kartulimugulaid; sööb meelsasti puuvõrseid ja -koort. Kohati koorib saart ja kuuske.

Aastal 2008 kütiti 300, 2009. a 403, 2010. a 497

Allikas: Tiit Randveer. Jahiraamat. 2003

Jahipidamine

Punahirvele võib jahti pidada:

- 15. augustist 15. veebruarini, sealhulgas:
    - 1. septembrist 15. veebruarini pullile varitsus- või hiilimis- või peibutusjahti
    - 1. oktoobrist 15. veebruarini ajujahti ja jahti jahikoeraga¹
    - 15. augustist 31. jaanuarini lehmale ja vasikale varitsus- või hiilimis- või peibutusjahti
    - 1. oktoobrist 31. jaanuarini ajujahti ja jahti jahikoeraga¹
  - 1 - välja arvatud FCI 6. rühma kuuluva jahikoeraga, kelle tõus-standardis kinnitatud maksimaalne turjakõrgus on üle 52 cm
-

Metssiga (*Sus scrofa*)

Metssiga jõudis Eestisse 20. sajandi 20ndatel aastatel. Praegusel ajal levinud köikjal üle riigi. Meil kütitud metssigade kaal on tavaliselt 50 – 150 kg. Suurim kütitud kult kaalus 350 kg, emis 300 kg.

Välimus

Välimuselt täiesti tume. Isasloomad on emasloomadest tunduvalt suuremad, nende kaal jäab enamasti vahemikku 100-150 kg, harva kuni 300 kg-ni, emiste(emasloom) kaal on keskmiselt 80-199 kg. Põrsad kaaluvad sügisel 20-30 kilo, kesikud (aastased) u 40 kilo.

Kuldil on suured kihvad, enamasti kasutab ta kihvu jooksuajal rivaali haavamiseks. Kaitseks teise kulti kihvade eest areneb isasloomadel sügiskuudel rindkeret ümbritsev võimas sidekoeline kilp, millest isegi püssikuul läbi ei lähe.

Metsseale tähtis "tööriist" on kärss, mille abil suudab ta isegi külmunud maast toitu hankida. Metssigade soo ja vanuse eristamine on väga raske, nad on köik ühtmoodi tumedad (v.a põrsad 4–5 esimest elukuud), olulised eristamistunnused on väiksemad kehamõõtmed ja pruunikas värvus.

Kultidel on võimsam kehaehitus kui emistel, nähtavad on ka kihvad ja kõhu alt paistab "pintsel".

Sigimine

Jooksuaeg on ajavahemikus novembrist jaanuarini ja kestab ühes piirkonnas 1-1,5 kuud. Emis võib innelda kaks korda aastas (kui esimene pesakond hukkub), teine paaritumine toimub üksköik millal.

Isasloomad saavad suguküpseks 1,5 aastaselt, aga aetakse juba varem igaks juhuks karja juurest eemale, et vältida sisearetust (inbriiding). Kuldid, kes muidu üksikult elutsevad, ühinevad jooksuajal karjaga, kus toimuvad vihased võtlused, kus nõrgemad eemale aetakse. Võitja viljastab kõik karja emised.

Tiinus vältab 18–20 nädalat, s.o 4–5 kuud. Põrsad sünnivad märtsist maini, põhiliselt aprillis. Emisel on keskmiselt 5–8, harva kuni 12 põrsast. Emisel on 5 paari nisaside, esimeses paaris on piima palju rohkem kui viimastes.

Toitumine

Metssead on omnivoorid e kõigesööjad. Ööpäevane toidukogus on kuni 6 kg. Võib eristada toidutüüpe – taimede maapealsed osad; taimede maa-alused osad; viljad, marjad, seemned – tammetörud, meelistoiduks on pöllukultuurid kartul, hernes, mais, rukis, kaer; loomne toit – tõugud, pisimetajad, raiped, linnununad. Metssead saavad 2/3 toidust maad sonkides.

2008 kütiti 19 757, 2009 20 072 ja 2010 17 028 metssiga

Allikas: Tiit Randveer. Jahiraamat. 2003

Jahipidamine

Metsseale võib pidada:

- aasta ringi varitsus- või hiilimis- või ajujahti;
  - 1. oktoobrist 31. märtsini jahti jahikoeraga, välja arvatud FCI 6. rühma kuuluva jahikoeraga, kelle tõustandardis kinnitatud maksimaalne turjakõrgus on üle 52 cm;
  - jahti püünisaeda kasutades Keskkonnaameti määratud juhtudel.
-

Metskits (*Capreolus capreolus*)

Eestis kõige arvukam sõraline. Metskitsede arvukus on praegu heas seisus. Siinsete isendite keskmise kehakaal on 25-30 kg.

Välimus

Sale kiiljas kehakuju viitab kohastumusele eluks tihedas alusmetsas ja körges rohus. Sügisel täiskasvanute kehakaal 28-29 kg, talledel 18-22, mis talvel langeb. Ölakõrgus 70-80 cm, tüvepikkus 110-130 cm. Talvekarvas loomal torkab silma valge tagumik nn sabapeegel, millega hoiatatakse teisi.

Sigimine

Jooksuaeg on juuli teisel ja augusti esimesel poolel. Kitsede valmisolek viljastamiseks kestab 3-4 päeva. Kitsedel aktiveeruvad südasuvel jälgedesse lõhnavat sekreeti eristavad digitaalnäärmmed, mis paiknevad tagajala sõrgade vahel. Kui sokk leiab sobiva kitse, algab tunde või isegi terve päev kestev tagaajaminne. Lõpuks joostakse ringikujuliselt – mahasõtkutud rohtu jäävad nn nõiaringid.

Kandeaeg on 276-295 päeva. Kitsedel on pikk kandeaeg, et talled sünniksid soodsal aastaajal, sellepärast ei hakka munarakk kohe pärast viljastumist arenema (latentne periood). Põhiosa talledest sünnib mais-juunis. Järeltulijaid enamasti 2, vahel 1, harva 3.

Sündinuist hukkub esimestel elukuudel 30-40%, mis on tingitud eba-soodsast ilmastikust, niidukitest, vaenlastest (rebane, hulkuvad koredad ja kassid).

Toitumine

Metskitse magu on väike, moodustades kehakaalust vaid 6,4–7,5% (hirvedel 11,5%, põtradel 10,6–13,1%). Metskitsed söövad vaid kõrge toiteväärtusega taimeosi – pungi, seemneid, vilju, noori puuvörseid ja lehti, risoome. Kui söödud toit ei suuda rahuldada energiavajadust, tekib nn nälgimine täis maoga.

Talvel, kui toidu madalale kvaliteedile lisandub veepuudus, aeglustub peristaltika ja loom ei saa seedekulgla blokeerituse tõttu rohkem süüa. Talvel sööb täiskasvanu 1,3–1,6 kg, tall 1 kg päevas, suvel täiskasvanu 7,3–7,5 kg toitu.

Suvises toidus on esikohal rohttaimed, lehtpuuvörsed ja lehed; talvel eelistab pohla- ja mustikavörseid, kui lumikate seda ei võimalda, siis süüakse lehtpuuvörseid. Söödasõimedesse pandud heina vastu tekib huvi siis, kui muud enam süüa ei ole. Okaspude vörsed ja okkad muutuvad põhitoiduks kurnatud metskitsedel.

2008 kütiti 18 006, 2009 15 716, 2010 5075 metskitse

Allikas: Tiit Randveer. Jahiraamat. 2003

Jahipidamine

Metskitsele võib jahti pidada 1. juunist 31. jaanuarini, sealhulgas:

- sokule
    - 1. juunist 31. jaanuarini varitsus- või hiilimis- või peibutusjahti
  - kitsele või tallele
    - 1. septembrist 31. jaanuarini varitsus- või hiilimisjahti
  - 1. oktoobrist 31. jaanuarini ajugahti ja jahti jahikoeraga¹
    - 1 - FCI 3. ja 4. rühma kuuluv
-

Hallhüljes (Halichoerus grypus)

Jahipidamine

Hallhülge küttimisel võib kasutada ainult kuuli ja vintraudse püssiga peab vintraua kaliber olema vähemalt 6,5 millimeetrit ning padrunis kasutatava kuuli kaal vähemalt 9,0 grammi.

Varitsus- või hiilimisjahti võib pidada **15. aprillist kuni 31. detsembrini**.

Väikeulukid

Rebane (Vulpes vulpes)

Rebane on levinud kogu Eesti mandrialal ja saartel, esineb ka väikestel laidudel ja saarekestel nii ajutiselt kui ka alaliselt. Roots'i teadlaste uurimistulemused näitavad, et liiga kõrge rebase arvukuse puhul on nad kohati võimelised hävitama 100% metskitse juurdekasvust. Rebane on marutaudi levitaja.

Jahipidamine

- 1. augustist 31. märtsini peibutus- või varitsus- või hiilimisjaht ning jaht kastlõksuga
  - 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni uru- või ajujaht ning jaht jahikoeraga või piiridelippe kasutades
-

Šaakal, (*Canis aureus*)

Jahipidamine

- 1. septembrist jahiaasta lõpuni peibutus- või varitsus- või hiilimis- või ajujaht ning jaht piiridelippe kasutades
  - 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni jaht jahikoeraga
-

Kährik (*Nyctereutes procyonoides*)

Eestis võõrliik. Esimesed kährikud lasti meil lahti 1950. aastal suure, üle Nõukogude Liidu toimunud, kampaania käigus. Praeguseks ulatub kähriku levila Euroopas Prantsusmaani. Kährik on halastamatu murdja, kes hävitab oma lähikonnas kõik, kellest joud üle käib. Samuti levitab ta marutaudi. Kuna on tegemist võõrliigiga, tuleks tema arvukus meil nullilähedaseks viia.

Jahipidamine

- aasta ringi peibutus- või varitsus- või hiilimisjaht ning jaht kastlõksuga
  - 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni uru- või ajujaht ning jaht jahikoeraga või piiridelippe kasutades
-

Mink (*Mustela vison*)

Eestis võõrliik. Populatsioon tekkis karusloomafarmidest metsa põgenenud isenditest. Tänu ristumisele kohaliku - euroopa naaritsaga on euroopa naarits meil välja surnud. Kuna tegemist on võõrliigiga ja kuna ta murrab rohkem, kui ta ära jõuab süüa, tuleks tema arvukus viia nullilähedale

Jahipidamine

- aasta ringi varitsus- või hiilimisjaht või jaht kastlõksuga
- 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni jaht jahikoeraga

Tuhkur (*Mustela putorius*)

Tuhkur on väga laialt levinud väikekiskja. Tegutseb enamasti kultuurmaastikul ja veekogude kaldaalal. Kipub teinekord rüüstama kanalaaid. Näriliste hävitajana on ta kahtlemata looduskeskonnas kasulik uluk.

Jahipidamine

- 1. oktoobrist 31. märtsini jaht püünisrauaga puult või ehitisest, jaht kastlõksuga, varitsus- või hiilimisjaht
  - 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni jaht jahikoeraga
-

Metsnugis (*Martes martes*)

Metsnugis kui väärthusliku karusnahaga liik on olnud hinnaline jahioobjekt juba ammustest aegadest peale. Meil on nugis levinud üle kogu vabariigi. Kuna tema toiduratsiooni kuuluvad ka valgejänes, teder, laanepüü ja metsis on nugise mõju liiga suure arvukuse puhul nendele liikidele tuntav.

Paljunemine

Loote arengus esineb latentsusperiood.

Jahipidamine

- 1. oktoobrist 31. märtsini jaht püünisrauaga puult või ehitisest, jaht kastlõksuga, varitsus- või hiilimisjaht
  - 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni jaht jahikoeraga
-

Kivinugis (*Martes foina*)

Jahipidamine

- 1. oktoobrist 31. märtsini jaht püünisrauaga puult või ehitisest, jaht kastlõksuga, varitsus- või hiilimisjaht
  - 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni jaht jahikoeraga
-

Mäger (Meles meles)

Mäger on levinud Eesti mandrialal kõikjal, kus on tingimused urgude ehitamiseks. Samuti viidi ta 1960. aastal Saaremaale. Mäger on meie uruelanikest-imetajatest ainuke, kes on urgudega seotud aastaringselt.

Piirangud

Urugaht keelatud 10 või rohkema urusuudmega urusüsteemi alal. Jahipidamisel lahti kaevatud urud tuleb jahi lõppedes kinni ajada.

Jahipidamine

- 1. septembrist jahiaasta lõpuni varitsus- või hiilimisjaht või jaht kastlõksuga
  - 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni uru- või ajujaht ning jaht jahikoeraga
-

Kobras (Castor fiber)

Kobras on üks suuremaid närilisi. Tegemist on põlisasukaga, kes üleküttimise tagajärjel meil kadus. Uuesti istutati koprad Eestisse 1957. aastal. Praeguseks on kobras levinud üle riigi isegi saartele, arvukus on suur. Praegu tekitab kobras üle-Eesti metsadele, põldudele märkimisväärset kahju.

Piirangud

Hiilimis- või varitsus-koprajahil vibuga peab nool olema kinnitatud vibu külge nööriga

Jahipidamine

- 1. augustist 15. märtsini jaht mõrraga, piirdevõrguga, püünisrauaga või FCI 3. ja 4. rühma kuuluva jahikoeraga
  - 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni jaht jahikoeraga
  - 1. augustist 15. aprillini varitsus- või hiilimisjaht või kopra välja püük FCI 3. ja 4. rühma kuuluva jahikoeraga
  - aasta ringi kopra tekitatud kahjustuste korral varitsus- või hiilimisjahina või koprapüügina FCI 3. ja 4. rühma kuuluva jahikoeraga Keskkonnaameti loal.
-

Ondatra (Ondatra zibethicus)

Eestis võõrliik. Meile istutati ondatra 1947. Seitsmekümnendatel ulatus nende arvukus kuni 50 000 isendini. Tänaseks on ta ilmselt tänu mingile Eestist praktiliselt kadunud.

Jahipidamine

- 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni jaht mõrraga, piirdevõrguga või varitsus- või hiilimisjaht.
-

Halljänes (Lepus europaeus)

Halljänes on kultuurmaastike loom. Sügavas metsas halljänes ei elune. Peamiseks vaenlaseks on rebane.

Jahipidamine

- 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni jaht FCI 3., 4., 6. ja 10. rühma kuuluva jahikoeraga.
-

Valgejänes (Lepus timidus)

Eestis laialt levinud jäneseliik. Elab peamiselt metsas ja soos. Kohti tänu ilveste rohkusele on valgejänese arvukus langenud väga madadalale.

Jahipidamine

- 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni jaht FCI 3., 4., 6. ja 10. rühma kuuluva jahikoeraga.
-